

nostjo, one se rotijo pri glavi svojega brata. Brata ne imeti, je nesreča al pa saj slaba sreča. Umirajočo žensko vsa slovanska poezija predstavlja v podobi kukavice, in kukavica je po serbski pravljici sestra, ki je zgubila brata. Polno malih pesem je, ki kažejo kako važno je, da ima Serbkinja brata. Sestre, ki bratov nimajo, si brate celó umetno narejajo. V neki pesmi se pripoveduje, da ste naredile dve sestri, ki niste imele brata, brata iz bele svile. Svilo ste ovile okoli drevesa; naredile ste mu oči iz dveh svetlih černih kamenčkov in zobe iz dveh verst biserov. Dale ste mu v usta med, in nudile ga, da bi jedel in govoril. —

To so čerte občnega značaja narodne Slovanske poezije. Za tem opisuje Talvj, kako se med seboj ločijo narodne pesmi posameznih slovanskih narodov: Rusov, Serbov, Bolgarjev, Slovencev, Čehov, Slovakov, Poljakov, Lužičanov.

Svarilno in podučno.

Hudodelnik.

Žalosten izgled napačne otroške odreje.

(Konec.)

VII.

V tamni in močirni izbici neke ribčeve bajtice ob Donavi leži na terdi bičnati štorji zmeršen in medel bolnik — živa podoba revšine in nadloge; postaran, ubog, bolehen, pod ptujo streho, brez vsake nade na boljšo prihodnost. Al nadloge in revšina so toliko težje in grenkejšje, kadar si je človek sam kriv siromaštva in nesreče, in nikakor ni več v stanu pokvarjeno popraviti, razrušeno ponoviti in zgubljeno najti.

Nihče bi v milovanja vrednem bolniku ne mogel spoznati nekdanj lepega, zalega in gizdavega mladenčca Jefrema, in vendar je on z dušo in s telesom. Glej, človek, kakošno moč imajo strasti, pokaziti lepoto in razrušiti zdravje in moč. Strasti, vsled katerih je že zdavnej bolehal duša nesrečnega Jefrema, omamile in polomile so mu tudi zdaj telo. Obup ga je objel neusmiljeno s svojimi strahovitimi rokami in ne pusti ga več iz svojih ledenih pestí. Iz grobov vzdigujejo se mu pred njegovimi oslabiljenimi očmi v blelih slikah senca materna, tastova, ženina in detetova; grozé se mu, serpo ga gledajo, zopet minejo, zopet se pokažejo in ne dajo mu mirú ne podnevi ne ponoči. Nikjer mirú, — boli ga telo, boli duša, gori mu glava, gori mu serce! — In kakor strašne prikazni se mu očitajo vse pregrehe in hudobije, ki jih je doprinesel v svojem nesrečnem življenji. Ako pa se ozre v večnost, vidi brezdnost svoje propasti in svojega večnega pogubljenja!

O nesrečni hudodelnik! kaj je storil vse iz sebe! Vsaka živa duša se ga ogiblje kakor kužnega. Prijatli so bežali, zlahtniki in svojci pa, ki so ga zvesto ljubili, počivajo v črni zemlji. Eno samo bitje pod solncem še mu je ostalo zvesto: njegova starejša, zdaj edina hčerka. Ona ga je s svojim trudom, s svojimi žulji preživila, odkar se je z raztrupanim zdravljem povernil iz zapora. Sama sedi sedaj revca poleg siromaške postelje ter njeguje, gladi in poslužuje bolnega očeta z nježno otročjo ljubeznijo.

Dobro dete! dobro si zapopadlo in zapomnilo nauk četrte zapovedi Božje!

Vidši sirota nevarnost očetove bolezní začne svojega očeta opominjevati in prositi ga; naj se dá spovedati ter pomiriti z Bogom in pripraviti za pot v neznano večnost! Al bolnik odtresa in odmazuje zoper previdnost Božjo, da mu je odločila tako žalostno osodo. A koravno vidi že smert pred saboj, še je termast, nepoboljšljiv, hudoben. Al bolezen prihaja vedno nevarniši — strah in groza raste, kolikor bolj se bolezen pomnožuje — obup postaja vedno večji — nastala in približala se je strahovita smertna vojska!

Bolnik riga iz sebe strahovite kletvine, zmerjanja, za-

bavljanja in druge strašne besede, nad katerimi se deklica grozí, trese in trepetá. Bolnik divjá, ona proti Bogu moli, — on preklinja, ona kliče na pomoč Boga in sveto Božjo porodnico; poslednjič se verže nedolžno deklice na kolena pred svojega nesrečnega očeta, prime in stisne slabe in ledenomerzle roke njegove in začne ga prositi in zarotovati, britke solze prelivaje, naj v tem važnem in razsodivnem trenutku, se zderži bogokletstva, in naj skesano obžaluje svoje hudobije in grehe in priporoči se v Božjo neskončno milost.

Dolgo deklica prosi zastonj. Poslednjič ga vendar ginejo solze hčerke — ne hčerke, ampak angelja. Urno pošlje sedaj po duhovnika, ki neutegoma prihití s poslednjo tolažbo sv. cerkve k bolniku, al prepozno; nesrečni hudodelnik bil je že — mertev. Mili Bog! bodi usmiljen sodnik ubogi duši.

Po ilirskem spisal J. Levičnik.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Milana 21. maja. Najnovše povesti o reji židnih gosenc iz Friulskega, Veroneškega, Kremoneškega in Lodiškega okraja se razno glasijo. Tu in tam morajo namesti domačega semena azijsko jemati. Červiči se zdaj komaj v drugo lévijo in zareja se zakasnuje. Tudi na Napolitanskem niso nič kaj dovoljni s to rečjo. V Španii bi utegnili polovico mešičkov memo drugih let pridelati. Na Sardinskem so červiči zdravi in krepki.

Iz Dunaja 22. maja. P. F. S—n. Žalostno novico imam naznaniti danes „Novicam“. Slavnoznaní in za bosniško slovstvo mnogozasluženi frančiškan gosp. pater Franjo Jukić je 20. t. m. po britki bolezní v tukajšnjem frančiškanskem samostanu St. Jeronima umerl; danes popoldne so ga pokopali na pokopališču Št. Marškem, kjer počivata tudi J. Kopitar in J. Kollár. Naj v spomin verlega domoljuba povém, kar mi je znano iz poslednjih njegovih dni. Preden se je pokojni na Dunaj preselil, je živel v samostanu frančiškanskem v Diakovaru v Slavonii. Svetli skof diakovarski g. dr. Strosmajer, ki so ga posebno radi imeli, so mu želeli izročiti oskerbništvo neke fare na deželi. Al ker je Jukić čedalje bolj bolehal, se je na škofov svet podal na Dunaj zdravja iskat. Žalibog! da mnogokrat z dobrim vspehom ponovljena operacija ga ni mogla rešiti britke bolezní, ker tudi v ledicah se je vgnjezdil in jih pokvaril neodpravljiv kamen. Silne bolečine je prenašal z največjo poterpežljivostjo in vès udan v voljo Božjo je sklenil svoje življenje, ktero, kakor naši bravci vedó, je bilo polno rodoljubne marljivosti, pa polno tudi težav. Bodi junaku v življenji in smerti zemljica lahka! Pred smertjo je izročil predstojnikom tukajšnjega samostana svojo slovstveno zapuščino s sporočilom, naj jo pošljejo vikarju frančiškanskega samostana v Diakovar. V zapuščini ti je zgotovljeni rokopis 3. tečaja „Bosanskega prijatelja“, obris zemljopisa in zgodovine bosniške, in latinska slovnica v ilirskem jeziku za domačo rabo bosniških duhovnov frančiškanskega reda; razun tega so menda tudi še kake čertice za osnovo novih del v njegovi zapuščini.

Od sv. Lenarda poleg velike Nedele na Štajaru 15. maja. Mikalo me je viditi, kako in kaj je v mojem vinogradu, posebno pa v sadunovniku, kjer že pol leta nisem bil. Hvala Bogu! vse je prav lepo. Nisem se mogel načuditi, ko spregledavam mnoge mlade redno zasajene sadunosne drevesica in zapazim, da je tudi to zimo vsem terdi zajčji zob bil prizanesel, in da prav krepko rastejo. Resnično morem reči: „moj sadunovnik zajcu ne tekne.“ V prejšnjih zimah nisem se bil čudil, ker zemlja ni bila tak dolgo z mrazom in belo odejo pokrita; ali letos! ko je tožb na cente, se mi vendar skerb do drevesic mojega starčka, vincarja, prevažna zdi. Po dobrem napitku (Trinkgeld), kterege mu nikoli ne odtegnem, ga vprašam bolj zavoljo mojega spremeljavca kakor za se: kako je ravnal z drevesci, da tudi to

zimo zajci niso se jih bili dotaknili? Iz početka ni hotel z odgovorom iz sramožljivosti na dan. Kadar pa mu jaz vse meni znane reči imenujem, tudi on začne: „Gospod! nič ni boljšega, kakor je človeček, kravjek, scavnica človeška s pepelom zmešana; tega se zajic ne dotakne.“

Pri Svetinjah so sadjorejci to zimo drevenko jabelk po 3 fl. sreb. prodajali. — Oj! kako veselo so se spomnili svojih besed pred tremi leti, da se bo barantija tudi z jabelki odperla! Terdovratneži! odprite radostno za svoj prid skerbni učencem svoje serca in ušesa!

Še jedno. Tudi krasno novo pohištvo červi ino majhni kebrčki, ki, kadar so prevertali svoje stanovanja, deske, stene itd. potem izletijo na beli dan prav situ podobno luknjasto napravijo. Po dolgem praznem prizadetji sem poslednjič si izmislil, na svoj nov umivavnik (Waschkasten), kterege so mi na eni strani mersikje prevertali, prav vroč iz peči vzeti in v ruto zaviti hleb kruha položiti in tak neprijetne prebivavce vničiti, kjer so se ostudnega dela lotili. Bal sem se za furniro in polituro, toda zastoj; celo malo je na polituri poznati, ako se blizo pogleduje. Jančar.

Iz Ljubljane 17. t. m. popoldne je hudo vreme s točo v okolici ob gorah od Kamnika med Tuhinsko dolino in veliko cesto do Trojan razsajalo in sadje in žita sosesk Zlato polje, Češnice in Blogovic Berdskega okraja poškodovalo in deloma tudi popolnoma potolklo. V Zlatopoljski soseski so posestva vasi Pšajnovca in Gabrovnica, v Blogoviški soseski posestva vasi Veliki Jelnik, Zlatnik, Ikoša, Prelesje, Gaberje in Prevoje zlo terpele, soseska Češniška pa je bila vsa od nezgode zadeta.

Novičar iz raznih krajev.

Nj. c. k. apost. Veličanstvo, Cesar so z najvišjem sklepom od 18. t. m. namesti dosedanega ministra pravosodja Karola barona Kraussa izvolili dosedanega predsednika najvišje urbarialne sodnije, Franca grofa Nadasa za ministra pravosodja. Bivši minister je postal predsednik najvišje sodnije na Dunaji. Novi minister je šel 21. t. m. v Budo k Cesarju, svojo prisego opraviti. Novi minister pravosodja je zlahnega ogerskega rodú, in to, da je ravno zdaj izvoljen, ko Cesar po Ogorskem popotjejo, ima kaj pomeniti. Naj bo novemu ministru slava prihranjena, narodom urno pravico zagotoviti. — Njih ekscelencija, maršal grof Radecki je imel 21. t. m. nesrečo, da je v svoji sobi, urno se obervivši, padel in kost levega stegna si zlomil. To nesrečo zvediti, so Cesar koj oficirja k staremu Gospodu poslali. Ni treba opomniti, da je ta žalostna novica povsod serčno pomilovanje zbudila. — Med Avstrijo in Piemontom bo dosedanja merzlota blezo skoraj nehala. Grof Cavour je poslal pismo na Dunaj, kterege zapopadek je bil poprej avstrijskemu poslancu v Parizu naznanjen in od tega kot zadostljiv spoznan. — Prizadevanja bavarskega kralja v napolitanskih zadevah obetajo dober uspeh. — Pruski kralj je svojemu poslancu v Parizu ukazal, pogodbo zastran Neuenburga nepogojno podpisati. Dalje se sliši za gotovo, da se Prusija odpove milijonu frankov, ktere bi mu imela Švajca plačati. 23. t. m. je bila menda poslednja seja v Neuenburških zadevah. — Belgijski kralj, oče neveste nadvojvoda Ferdinanda Maksa, je o vzdigovanji avstrijskega posojila leta 1834 300.000 gld. zadel. Pripovedujejo, da je kralj, to novico zvedši, rekel: „Ljudje pravijo, da starim ljudem ne gré nič po godi. Jez pa z veseljem vidim, da me sreča še ni zapustila.“ — Knez Danilo je prišel 4. t. m. v Kotar. Blizo 800 Černogorcov je prišlo na mejo, ga pozdravit. V Njegušu so prenočili in tu je knez svojemu stricu Drago celo premoženje ubežnih zlahtnikov v dar dal. Blizo Njeguša ležeče posestva izgnanega Petroviča so bile očitno na prodaj, in ker ni bilo nikogar, kdor bi se kupa lotil, so bili bližnji sosedje prisiljeni, jih kupiti. Hišo Jurja Petroviča

v Cetinjah je knez starašinstvu v dar dal. Duhovšini je ukazal, pri cerkvenih opravilih namesti sinode petrogradske carogradske imenovati. — Število romarjev v sveto deželo je letos 12.000 memo 1600 protečenega leta. Dasiravno je bilo toliko ljudi velikonočni teden v Jeruzalemu, je bilo vendar vse mirno. — Ces. avstrijska vlada je s Tuneskim Bejem kupčijsko pogodbo sklenila in v mestu Vardo poleg Tunisa po svojem poslancu podpisati dala. S tem so se avstrijskemu kupčijstvu zopet nove poti odperle. — Sveti Oče, papež, so prišli 22. popoldne v Jakin, kjer so jih z streljanjem topov, zvonjenjem v vsih cerkvah in z neskončnem veseljem sprejeli. — V angleških časnikih je brati, da se je mnogo ogerskih, v Londonu živečih političnih ubežnikov na avstrijskega poslancu s prošnjo obrnilo, da bi se vsled poslednjega pomilostenja smeli v svojo domovino vrniti. — Od bosniške meje se piše Zagrebškemu časniku 14. t. m., da turški uredniki, spahi in desetinarji tako kristjane stiskajo, da so ti sklenili, može v Carigrad poslati in svoje pritožbe turškemu cesarju podati. Pred nekimi dnevi je hotlo več sto teh nesrečnih ljudi čez Savo na cesarsko pobegniti, pa došli so jih njih zatéravci in pregovorili se vrniti, ker so jim obljubili, da bo kmalo vse drugače. — V Valahii in Moldavi je še vedno vse pri starem, s tem razločkom, da so v Valahii vekači in zijači s svojim vpitjem „strinjenje!“ tako vse oplašili, da nima nihče več serčnosti, se očitno zoperstavlja, in toliko se dá reči, da bo v Valahii večina voljencov za strinjenje svoje glasove dajala; v Moldavi nič kaj ne goré tako zlo za strinjenje; dobro namreč prevdarjajo, da bodo Valahi, ker jih je mnogo več, njih gospodarji. Vpirajo se toraj, kolikor jim je moč, tako ostati, kakor so bili doslej. In to pride turški vladi k dobremu, da se Moldavija tako derži. Tu nimajo francozke podpihovanja toliko uspeha, kakor v Valahii. Kjer se ima strinjenje zgoditi, je treba dvéh. Moldava ga ne želi več. Valahi so preveč čez vojnice skakali in so s tem sami sebi, berž ko ne, jamo skopali.

Vožnja po morji.

(Sonet Mickievičev.)

Šum večí, gošče morske vstajajo strašila,
Mornar na lestvo zleze: bodi vsak na preži!
Zleze, se stegne, visi v nevidljivi mreži
Ko pajek kadar čaka, da bi se zgenila.
Piš, piš, piš! ladja suje, da bi se zbèrdila,
Prevalja se, topí se v pene, vrat si ježi,
Valí teptá, v podnebje let je ne beteži,
Oblake s čelom reže, vetru grabi v krila.
Moj duh se tudi dviga z jamborinim begom,
Kakor teh jader kodri v mislih poletuje,
Noté z veselo družbo moram krik deliti.
Stegavam roke, ladji se na pèrsi vlegam,
Zdi se, da moje nedro let ji ponagljuje;
Kak lahko, ljubo! vem zdaj, kaj je tica biti.

Pogovori vredništva. Gosp. J. T. peku na V.: V novičarji omenjenega hleba velikana, ki je imel iz Ogorskega priti, nismo vidili v razstavi; tudi smo popolnoma Vaših misel, da v plavsu pečen hleb bo osmojen pa ne prepečen. — Gosp. J. V. v V. Gr.: „Dan.“ bote dobivali od prihod. mesca. „Raba glag.“ se dobi še pri gosp. Blazniku po gold. Zavolj „rastl.“ se obrnite do gosp. fajm. J. Medveda v Ljubljano (predmestje Ternovsko Nr. 14). — Gosp. A. K. Cest. v Z.: Zavolj l. Novic ste se menda že porazumeli z odpravnistvom?